

Ekumenizam da i(li) ne?

Damir Pintarić

Baptistička crkva 'Betanija', Čakovec

damir.pintaric69@gmail.com

UDK: 2-67; 27-4; 277.4; 27-67;

Stručni članak

Primljeno: 9, 2014.

Prihvaćeno: 10, 2014.

Sažetak

U evanđeoskom svijetu prisutna je poprilična zbuđenost što se tiče definiranja ekumenizma. Ne postoji neka zajednička definicija, strategija ili cilj, za razliku od Rimokatoličke crkve koja je jasno definirala pojam, ciljeve i glavni cilj ekumenizma na II. Vatikanskom saboru, u papinim enciklikama i u nekim drugim dokumentima. Iako se ekumenizam proširio izvan okruga svoga nastanka, izvan protestantsko-evanđeoskog kršćanstva, i danas uključuje Rimokatoličku i Pravoslavne crkve pa i Islam, na naslovno pitanje članka pokušat ću odgovoriti razmatrajući odnos između evanđeoskog kršćanstva i Rimokatoličke crkve koja je nakon II. Vatikanskog sabora preuzela vodeću ulogu u ekumenskom pokretu. U prvom djelu razmotrit ću povijesnu pojavu ekumenizma unutar crkava reformacijske baštine, definirat ću ne-biblijski pojam ekumenizma s biblijskog stajališta, odgovorit ću na pitanje zašto DA biblijskom ekumenizmu, dok ću u nastavku izložiti nekoliko argumenata zašto NE drugačijem, proširenom ekumenizmu, odnosno, odgovorit ću na pitanje gdje su granice, ili koje su konkretne prepreke za ekumenizam izvan utvrđenih granica.

Ključne riječi: *ekumenizam, evanđelje, crkva, jedinstvo, zajedništvo, dijalog.*

Uvod

Članak je naslovljen 'Ekumenizam da ili ne', 'Ekumenizam da i ne' zbog složenosti i jednostavnosti teme. Ono što, između ostalog, ekumenizam čini kompleksnim

je definiranje samoga pojma i pojave istog. U evanđeoskom svijetu prisutna je poprilična zbunjenost što se tiče definiranja ekumenizma.¹ Ne postoji neka zajednička definicija, strategija ili cilj, za razliku od Rimokatoličke crkve koja je jasno definirala pojam, ciljeve² i glavni cilj³ ekumenizma na II. Vatikanskom saboru, u papinim enciklikama i u dokumentima proizašlima iz dijaloga rimokatolika i pojedinih skupina evanđeoskih kršćana.⁴ Iako se ekumenizam proširio izvan okruza svoga nastanka, izvan protestantsko-evanđeoskog kršćanstva i danas uključuje Rimokatoličku i pravoslavne crkve pa i Islam, na naslovno pitanje članka pokušat ću odgovoriti razmatrajući odnos između evanđeoskog kršćanstva i Rimokatoličke crkve koja je nakon II. Vatikanskog sabora preuzela vodeću ulogu u ekumenskom pokretu.

U prvom djelu razmotrit ću povijesnu pojavu ekumenizma unutar crkava reformacijske baštine, definirat ću ne-biblijski pojam ekumenizma s biblijskog

- 1 Ekumenizam za evanđeoske kršćane može značiti: suživot, uvažavanje, dijalog, zajedničko djelovanje za opće dobro, način evangelizacije, stvaranje Novog svjetskog poretka, pripadnost jednoj sveopćoj Crkvi (zajedničkoj kući).
- 2 "Jedan od glavnih ciljeva Svetog ekumenskog sabora vatikanskog II. jest promicati obnovu jedinstva među svim kršćanima. Krist je Gospodin utemeljio jednu i jedincatu Crkvu, no više se kršćanskih zajednica ljudima predstavlja kao istinska baština Isusa Krista. Doduše, svi izjavljuju da su Gospodinovi učenici, ali misle različito i različitim putovima hođe, kao da je sam Krist podijeljen. Ta se razdijeljenost, očito, otvoreno protivi Kristovoj volji; ona je sablazan svijetu a najsvetijoj zadaći: propovijedanju evanđelja svakom stvoru, nanosi štetu. No Gospodin vjekova, koji mudro i strpljivo nastavlja svoj milosni naum s nama grešnicima, od nekog je vremena stao u kršćane, međusobno razdijeljene, obilatije ulijevati duševnu muku i čežnju za jedinstvom. Ta je milost na svim stranama mnoge pokrenula te se i među odvojenom našom braćom, uz pomoć milosti Duha Svetoga, pojavilo i danomice se širi gibanje prema obnovi jedinstva svih kršćana. Sudjeluju pak u tom gibanju, što se zove ekumenskim, oni koji zazivaju Boga Trojedinog i ispovijedaju svoju vjeru u Krista Gospodina i Spasitelja, i to ne samo kao odvojeni pojedinci već i okupljeni u skupine u kojima su čuli evanđelje i koje pojedinci nazivaju svojom i Božjom Crkvom. Ipak svi oni nekako, mada na različite načine, teže prema Crkvi Božji, jednoj i vidljivoj, koja će biti uistinu sveopća i svemu svijetu poslana, da se svijet obrati evanđelju i da se tako na slavu Božju spasi. Stoga se Sveti Sabor, imajući sve to na umu, raduje, te pošto je već izložio nauku o Crkvi i ganut čežnjom da se obnovi jedinstvo među svim Kristovim učenicima, želi svim katolicima predložiti sredstva, putove i načine da i oni mogu odgovarati ovom Božjem zovu i milosti" (*Dekret "Unitatis redintegratio" o ekumenizmu 1*).
- 3 Svrha Sabora naznačena je: "Sveti Sabor je poduzeo: sve više unaprijediti kršćanski život vjernika; ustanove koje su podvrgnute promjenama bolje prilagoditi potrebama našeg vremena; promicati sve što god bi moglo doprinijeti jedinstvu svih koji vjeruju u Krista i pojačati ono što bi pomoglo sve pozvati u krilo Crkve" (*Konstitucija "Sacrosanctum concilium" o svetoj liturgiji 1*).
- 4 Opširnije vidi dokumente: *Church, Evangelization and the Bonds of Koinonia - Report of the International Consultation between the Catholic Church and the World Evangelical Alliance* (1993 - 2002) (dokument je objavljen u ovom broju časopisa, str. 281; *Evangelicals and Catholics Together* (1994), *Evangelicals and Catholics Together II - The Gift of Salvation* (1997).

stajališta, odgovorit ću na pitanje zašto DA biblijskom ekumenizmu, dok ću u nastavku izložiti nekoliko argumenata zašto NE drugačijem, proširenom ekumenizmu, odnosno, odgovorit ću na pitanje gdje su granice, ili koje su konkretne prepreke za ekumenizam izvan utvrđenih granica.

Zašto da ekumenizmu?

Biblija kao vrhovni autoritet vjere i prakse u evanđeoskom kršćanstvu⁵ govori i poziva na imperativ jedinstva. Nakon što *'sagiba svoja koljena pred Gospodinom'*, nakon što ustvrđuje da *'Bog u Kristu i u crkvi može učiniti neograničeno od onoga što možemo moliti ili misliti'* (Ef 3:14-21), apostol Pavao poziva pozvane na jedinstvo u Gospodinu.

Zato vas molim, ja sužanj u Gospodinu da živite dostojno poziva kojim ste pozvani: sa svakom vrstom poniznosti i krotkosti, sa strpljenjem podnosite jedni druge s ljubavlju! Nastojte sačuvati jedinstvo Duha, povezani mirom. Jedno tijelo i jedan Duh, kao što ste svojim pozivom pozvani samo k jednoj nadi; jedan Gospodin, jedna vjera i jedno krštenje; jedan Bog i Otac sviju, koji je nad svima, koji djeluje po svima i u svima stanuje (Ef 4,1-6).

Duhovno jedinstvo i duhovno zajedništvo novozavjetni su imperativi. Povratak *'Pastiru i čuvaru svojih duša'* (1 Pt 2,25) uključuje i pronalazak stada i jedinstva. Čovjek koji se *'pokoravanjem istini ponovno rodi od Duha Svetoga'* (Iv 3,3) i *'Riječi Božje'* (1 Pt 1,22-23) ne može ostati sam, on teži iskrenom duhovnom jedinstvu i zajedništvu (Dj 2,41).

Upravo iz te potrebe za zajedništvom i jedinstvom, a u cilju učinkovitije misije, rodio se ekumenizam kao organizirani pokret 1910. godine u Edinburgu. Zajedništvo, jedinstvo i suradnja s ciljem da se ljude dohvati s porukom Evanđelja Isusa Krista, potrebe su koje su dovele do povijesnog ekumenskog pokreta unutar crkava reformacijske baštine.

Temelj biblijskog ekumenizma

Apostol Ivan u jednom nejasnom vremenu doketizma i gnosticizma, koji ima puno sličnosti s maglovitim postmodernizmom današnjice, na početku 1. Ivanove poslanice jasno piše da se kršćansko zajedništvo i jedinstvo temelje na Bogu,

5 'Samo Pismo' ili 'Sola Scriptura' je vrhovno načelo vjere i prakse kod velike većine crkava reformacijske baštine, dok je kod Rimokatoličke crkve to Sveto Pismo i Predaja 'koje treba primati i častiti jednakim osjećajem pobožnosti i štovanja' (KKC 80-82).

da proizlaze iz Boga, da su kršćansko zajedništvo i jedinstvo posljedice spoznaje Boga, posljedice *'spoznaje'* (Iv 17,3) vječne, utjelovljene (1 Iva 1,1) i pisane Riječi (Iv 17,17).

Što bijaše od početka, što smo čuli, što smo svojim očima vidjeli, što smo promatrali i što su naše ruke opipale o Riječi života – da život se očitovao, mi smo ga vidjeli i svjedočimo za nj, i navješćujemo vam život vječni, koji bijaše kod Oca i koji se nama očitovao – što smo vidjeli i čuli, to navješćujemo i vama, da i vi imate s nama zajedništvo. A naše je zajedništvo s Ocem i Sinom njegovim Isusom Kristom (1 Iv 1,1-3).

U nastavku, u istom (kon)tekstu, Ivan jasno piše da je temelj kršćanskog zajedništva i jedinstva Bog koji je Svjetlo i naše zajedništvo s Njim.

Ovo je poruka koju smo čuli od njega i koju vam dojavljujemo: Bog je svijetlo i nikakve tame nema u njemu. Ako tvrdimo da smo u zajedništvu s njim, a živimo u tami, lažemo i ne postupamo prema istini. Ali ako u svijetlu živimo, kao što je on u svijetlu, u zajednici smo jedan s drugim, i krv nas njegova Sina čisti od svakoga grijeha (1 Iv 1,5-7).

Treba primijetiti da Ivan za temelj kršćanskog zajedništva na prvome mjestu ne postavlja Boga koji je ljubav, već postavlja Boga koji je Svjetlo. U 1. Ivanovoj 1,5 Ivan tvrdi 'Bog je svjetlo!', dok kasnije u 1. Ivanovoj 4,8 piše 'Bog je ljubav'. Koliko god propovijedali, učili, pisali i pjevali o Božjoj ljubavi, mi nikada ne možemo preglasiti Božju ljubav jer ona nadilazi spoznaju. Božja ljubav je previsoka, preširoka, preduboka. Bog jeste ljubav, ali Bog nije samo ljubav. Bog nije zarobljenik samo jednog svojeg atributa. Bog je ljubav, Bog je milosrdan, milostiv i dobar, ali jednako i istovremeno Bog je pravedan, svet i istinit.

Činjenica je da je Crkva u srednjem vijeku propovijedala Boga neuravnoteženo. Crkva je u srednjem vijeku naglašavala Božju svetost, pravednost i istinitost, a da je pritom gotovo zaboravila da je Bog milostiv, milosrdan i pun ljubavi. Bog je bio strogi sudac i oganj koji proždire. Pakao je bila velika i česta tema. Luther je doživio drugačijeg Boga, a reformacija je započela povratkom na Pismo, povratkom na Pavlove poslanice Rimljanima i Galaćanima koje govore o opravdanju po vjeri i spasenju po milosti Božjoj. Poslanice koje govore o Bogu koji je pun ljubavi, milosti i milosrđa, o Bogu koji je prijatelj grešnika. Tako je bilo u srednjem vijeku.

Ako je srednjovjekovna Crkva zaboravila na Boga ljubavi, milosti i milosrđa, kako je s nama danas? Koliko smo mi danas uravnoteženi u našem predstavljanju Boga koji je 'pun milosti i istine' (Iv 1,14)? Kada ste zadnji puta čitali ili slušali o Božjoj svetosti, pravednosti i istinitosti? Zar kršćani više ne slijede Onoga koji je rekao 'da se rodio zato da svjedoči za istinu i da svatko tko je prijatelj istine sluša Njegov glas' (Iv 18,37). Kad ste zadnji put čitali ili slušali o paklu kojeg sam Gospodin opisuje kao strašno mjesto muka (Mt 5,27-30, Lk 12,4-5)? Je li pakao izgo-

rio? Je li Origenova doktrina 'apokatastasis'⁶ koja je na 5. ekumenskom crkvenom saboru u Konstantinopolu (553.) proglašena heretičkom, uspjela kroz sekularno-religiozno-kršćanski univerzalizam klimatizirati pakao? Jedan od najvećih ako ne i najveći problem Crkve danas je ponovno neuravnoteženost u navješćivanju Boga. Crkva je gotovo zaboravila da je Bog Biblije svet, pravedan i istinit.

'*Ljubav spaja a doktrina razdvaja*', načelo je koje je odigralo ne malu ulogu u proširenju ekumenizma izvan granica reformacijske baštine. Mora se priznati da načelo dobro i primamljivo zvuči i odgovara na mnoge današnje izazove, ali je kao takvo nedorečeno i neodrživo. Apostol Pavao piše mladom Timoteju da se Bog 'ne može odreći sam sebe' (2 Tim 2,13), Bog se ne može neuravnotežiti, razdvojiti.⁷ Bog jest ljubav! Ljubav je dio Božje naravi. Isto i jednako tako kao što je Bog ljubav, Bog jest i svjetlo! Svjetlo nije nešto što Bog ima ili nema, ima više ili ima manje. Pravednost, svetost i istinitost dio su Boga samoga. Bog je Svjetlo! Svjetlo na kojem se temelji i iz kojeg proizlazi kršćansko zajedništvo i jedinstvo.

U vremenu pritiska tolerancije i "diktature relativizma"⁸, u vremenu univerzalizma mi još uvijek imamo na raspolaganju nešto neusporedivo više od snošljivosti, suživota i tolerancije, a to je Raspeti i Uskrslu Gospodin, koji još uvijek ljubi čovjeka i koji je još uvijek prijatelj grešnika. Zato jer je Bog Svjetlo (1 Iv 1,5) i zato jer je Bog Ljubav (1 Iv 4,8), mi moramo propovijedati 'istinu u ljubavi' (Ef 4,15). Ljubav se mora vidjeti, ljubav se mora osjetiti, a istina se mora čuti!

Zašto ne ekumenizmu? Gdje su granice ekumenizmu? Koje su prepreke za ekumenizam izvan granica crkava reformacijske baštine?

Biblijsko-teološki problem: Što je evanđelje?

Ekumenske teologije, više ili manje, zastupaju gledišta koja su često suprotstavljena Svetome pismu, i koja uvećavaju biblijsko-teološki problem suvremenog definiranja evanđelja. I apostol Pavao susretao se s redefinicijom Evanđelja, odnosno

6 Ako bilo tko kaže ili misli da je kažnjavanje demona i bezbožnog čovjeka samo privremeno, i da će se jednog dana prekinuti, te da će nastupit restauracija (*apokatastasis*) demona i bezbožnog čovjeka neka je proklet (*anathema*) (Morgan i Peterson, 2004, 18).

7 Jahve prođe ispred njega te se javi: 'Jahve! Jahve! Bog milosrdan i milostiv, spor na srdžbu, bogat ljubavlju i vjernošću, iskazuje milost tisućama, podnosi opačinu, grijeh i prijestup, ALI krivca nekažnjena ne ostavlja, nego kažnjava opačinu otaca na djeci - čak na unučadi do trećega i četvrtoga koljena (Izl 34,6-7).

8 Joseph Ratzinger, papa u miru, zapisao je o diktaturi relativizma: "Relativizam se pokazuje kao jedino stajalište koje odgovara današnjem vremenu. Stvara se dakle diktatura relativizma u kojoj se ništa ne priznaje kao konačno i koja za posljednje mjerilo dopušta samo vlastitu osobu i njezine želje" (Diktatura relativizma, Zagreb, 2009).

s izvrtanjem Kristova Evanđelja. Vrlo oštro je upozorio Galaćane:

Čudim se da se tako brzo odmećete od onoga koji vas je pozvao da budete u Kristovoj milosti, da prijedete na drugo 'evanđelje'. Toga drugog zbilja nema! Ima samo nekih ljudi koji vas zbunjuju i koji žele izvrnuti Kristovo Evanđelje. Ali, ako bi vam tko – bili to mi, bio anđeo s neba – navijestio Evanđelje protivnom onom koje smo vam navijestili, neka je proklet! Ponavljam ono što smo upravo rekli: ako vam zbilja tko navješćuje Evanđelje protivno onom koje ste primili, neka je proklet! (Gal 1,6-9).

U četvrtom je stoljeću Augustin Aurelije konstatirao da je crkva 'corpus pre-mixtum' ('miješano tijelo') te je svjestan svetopisamskog imperativa jedinstva, ponavljao ono što su u naše vrijeme isticali John Stott i drugi: 'Jedinstvo u bitnome, sloboda u sporednome, ljubav u svemu.'

Evanđelje je bitno, Evanđelje je najbitnije! Ako nema Evanđelja, nema spasenja, ako nema spasenja nema ni Crkve, nema ni pravog zajedništva i jedinstva. Što je Evanđelje je temeljno i sudbonosno pitanje danas. Ako je pitanje za Crkvu i crkvene sabore na početku crkvene povijesti glasilo: Tko je Krist, pitanje za današnju Crkvu glasi: Što je Evanđelje?

Kad je Pavao s Barnabom došao u Galaciju, on je propovijedao jedno jedino Evanđelje Isusa Krista, evanđelje milosti Božje. Nalazimo ga odmah na početku poslanice:

Milost vam i mir od Boga, Oca našega, i Gospodina Isusa Krista, koji je sam sebe predao za naše grijeha da nas izbavi iz sadašnjeg pokvarenog svijeta, u skladu s voljom Boga, Oca našega! Njemu slava u vijeke vjekova. Amen! (Gal 1,3-6).

Nakon samo šest godina Pavao je iz Galacije čuo žalosnu vijest o Radosnoj vijesti. Naime, nakon njega i Barnabe u Galaciju su došli, kako ih on naziva, 'neki ljudi' (Gal 1,7) koji su propovijedali 'drugo' Evanđelje. Ti 'neki ljudi' učili su i propovijedali da je Isus na križu samo otvorio mogućnost spasenja, a da bi se čovjek stvarno opravdao i spasio pred Bogom, on pored vjere u Isusa Krista mora biti obrezan, vršiti Mojsijev zakon i običaje judaizma.

Ti 'neki ljudi' zapravo su učili da će ono što je započeo Krist dovršiti Mojsije. Pod utjecajem 'drugog evanđelja' ili 'evanđelja milosti i zasluga', crkva je upala u legalizam. Vjernici u Galaciji pokušali su graditi odnos s Bogom po Zakonu i djelima. Rezultat tog legalističkog odnosa s Bogom bio je gubitak odnosa. U poslanici Galaćanima pokazatelji i posljedice legalizma bili su redom: nepotizam (Gal 1,1), zbunjenost (Gal 1,7), ugađanje ljudima umjesto ugađanje Bogu (Gal 1,10), duhovno kontroliranje i licemjerstvo (Gal 2,11-14), sveti dani (Gal 4,10), religiozno ropstvo (Gal 5,1-4) i u konačnosti 'poznata djela tijela' (Gal 5,19-22).

Čuvši žalosnu vijest o Radosnoj vijesti, Pavao reagira i piše poslanicu Galaćanima, kako bi zaštitio crkvu koju je osnovao, kojoj je služio i koju je volio.

Pavao je bio 'doktor Zakona'. Odgojen kod Gamaliela odlično je poznao Zakon, tradiciju i običaje Izraela (Fil 3,4-6, Dj 22,3), te se je cijeli svoj život do susreta s uskrslim Isusom Kristom nastojao spasiti vršenjem Zakona. Pavao koji je bio 'doktor Zakona' bio je i 'doktor milosti' jer je na putu za Damask sreo Onoga koji je milostiv. Pavao je znao što je milost jer je iskusio milost. Njega je obasjala Svjetlost s neba. Bilo da piše pojedincu, crkvi ili crkvama on gotovo svaku svoju poslanicu započinje s *'Milost vam i mir od Boga'* a završava s *'Milost s vama'*. Pavao je doživio, propovijedao i čuvao evanđelje milosti. Znao je da 'evanđelje zasluga', tj. milost + vjera + vršenje Zakona + tradicija + običaji vodi natrag u ropstvo religije (Gal 5,1-4), te je isticao da se Istina evanđelja, da se *'Svjetlo sjajne Radosne vijesti'* (2 Kor 4,4) ne smije dirati! O tome čitamo na početku 2. poglavlja:

Četrnaest godina poslije toga ponovno sam uzišao u Jeruzalem s Barnabom. Poveo sam i Tita sa sobom. A uzišao sam potaknut objavom. Izložio sam im – posebno prvacima – Evanđelje koje propovijedam među poganima, da se o njem posavjetujem, da slučajno ne trčim ili da nisam trčao uzalud. Ali čak ni Tit, drug moj, premda Grk, nije bio primoran da se obreže, i to zbog lažne braće, koja su se ušuljala k nama da iznađu kako bi nam uzeli slobodu koju imamo u Kristu Isusu – da nas svedu na robove. Ovima nismo ni za jedan čas popustili; nismo im se pokorili zato da ISTINA EVANĐELJA ostane kod vas NETAKNUTA (Gal 2,1-5).

Općenito se misli i sve glasnije čuje da su sve religije temeljno iste, a da su samo na površini različite. Istina je da su sve religije na površini iste jer govore o tome što čovjek može i mora, a što ne smije činiti da bi se spasio. Sve religije govore o jednoj 'pactum soterologiji', o svojevrsnoj sinergiji spasenja, o jednoj kooperaciji Boga i čovjeka na toj dugoj cesti spasenja. Biblijsko evanđelje je temeljno suprotno svakoj religiji, jer govori o Onome koji je sve učinio i to jedanput za uvijek. Biblijsko evanđelje govori da je *'Bog tako ljubio svijet da je dao svog jedinorođenog Sina da ne pogine ni jedan koji u Njega vjeruje, već da ima život vječni'* (Iv 3,16).

Prazan križ u crkvama reformacijske baštine naglašava uskrsnuće, ali naglašava i savršenost Kristovog života te savršenost, kompleksnost i svršenost jedanput zauvijek prinisene žrtve. *'Isus je uistinu jednim jednim prinosom zauvijek učinio savršenima one koje posvećuje. I to nam svjedoči Duh Sveti'* (Heb 10,14-15). To je istina koja se ne smije dirati!

Najkraće i najjasnije izlaganje 'evanđelja milosti' nalazimo u poslanici Efežanima 2,8. Pavao prvo postavlja tezu: *'Milošću ste spašeni po vjeri...'* Zatim da bi to isto naglasio Pavao dodaje antitezu: *'to ne dolazi od vas, to ne dolazi od djela da se ne bitko hvalio...'* te jasno zaključuje i utvrđuje postavljajući sintezu: *'to je dar Božji'*.

Poznati reformirani teolog R. C. Sproul, pojasnio je i približio biblijsko evanđelje koristeći slijedeću teološku jednadžbu: samo milost + samo vjera u samo Isusa Krista = spasenje + djela (Ef 2,8-10, Jak 2,14-26). Kada bismo evanđelje

Rimokatoličke crkve predstavili na isti način dobili bismo bitno drugačiju teološku jednadžbu: milost + vjera u Isusa Krista + krštenje (KKC 1256) + sakramenti (KKC 1129) + misa (KKC1405) + dobra djela (KKC 2016) + vršenje Zakona (KKC 2068) + čistilište (KKC 1030) + oprostajnice (1498) = spasenje.

Nakon rimokatolicizma najbrojnije evanđeosko kršćanstvo temelji svoje međusobno jedinstvo i zajedništvo na biblijskom evanđelju. Evanđeoske kršćanske vođe osnovale su 1999. godine odbor *'Evanđeosko jedinstvo u Evanđelju'* (Committee on Evangelical Unity in the Gospel), koji je donio zajednički dokument *'Evanđelje Isusa Krista: Evanđeosko proslavljanje'* (*The Gospel of Jesus Christ: An Evangelical Celebration*), koji jasno potvrđuje i poriče:

Potvrđujemo da je biblijska doktrina o opravdanju samo po vjeri u Krista od suštinskog značaja za Evanđelje (Rim 3,28; Gal 2,16).

Poričemo da bilo tko može vjerovati u biblijsko evanđelje i u isti mah odbacivati apostolsko učenje o opravdavanju samo vjerom u Krista. Također poričemo da postoji više od jednog istinskog Evanđelja (Gal 1,6-9).

Potvrđujemo da je doktrina imputiranja (uračunavanja, ubrajanja) naših grijeha Kristu i Njegove pravednosti nama, čime su nam grijesi u potpunosti oprosteni i potpuno smo prihvaćeni, od suštinskog značaja za biblijsko Evanđelje (2 Kor 5,19-21).

Poričemo da smo opravdani Kristovom pravednošću koja je ulivena u nas, ili bilo kojom drugom pravednošću za koju se smatra da postoji u nama.

Potvrđujemo da je Kristova pravednost, po kojoj smo opravdani, osobno Njegova, da ju je postigao neovisno o nama, u i po svojoj savršenoj poslušnosti. Ova pravednost nam se uračunava, ubraja, odnosno imputira putem Božje forenzičke (odnosno, pravne) objave, kao jedini temelj našeg opravdanja.

Poričemo da bilo kakva djela koja učinimo u bilo kojem trenutku našeg života nadopunjuju Kristove zasluge ili da nam pribavljaju bilo kakvu zaslugu glede našeg opravdanja (Gal 2,16; Ef 2,8-9; Tit 3,5).

Biblijski ekumenizam (jedinstvo i zajedništvo u biblijskom evanđelju) proizlazi iz Boga samoga, kao posljedica spoznaje vječne, utjelovljene i pisane Riječi te je plod nanovorođenja (Iv 3,3, 1 Pt 1,22-23). Biblijsko-teološki problem definicije Evanđelja u ekumenizmu potiče zatim pastoralno-teološki problem koji traži iscrpan i svetopisamski odgovor na pitanja: Što je crkva? i Koga evangelizirati?

Pastoralno - misijski problem: Što je crkva? Koga evangelizirati?

Odgovori na ova pitanja vrlo su složeni i zahtijevaju iscrpno proučavanje Svetoga pisma. U ovom ću dijelu samo naznačiti pitanja i problem te, nadam se, potaknuti evanđeoske teologe i pastore na sveobuhvatno proučavanje Svetoga pisma po

tim temama i primjenu Riječi Božje praktično u življenju.

Živimo i djelujemo u društvu gdje se velika većina stanovnika izjašnjava katolicima, tj. pripadnicima Rimokatoličke crkve. Krštenjem u dojenačkoj dobi proglašeni su kršćanima. Tu se uz biblijsko teološki problem javlja i pastoralno-teološki problem: Jesu li time postali kršćani? Ako nesvjesna beba, vodenim krštenjem po nezasluženoj milosti Božjoj dobiva oprostjenje svih grijeha, ako je vodenim krštenjem opravdana, ako vodenim krštenjem postaje dio Kristove sveopće Crkve, ako vodenim krštenjem dobiva neizbrisivi pečat Duha Svetoga kao i posebni dar Duha Svetoga ili karizmu za izgradnju Crkve, što ili tko je onda Crkva? Sve nabrojeno prema službenom učenju Rimokatoličke crkve događa se u krštenju vodom.

Sve nabrojeno doista se događa u krštenju, ali ne vodom već Duhom Svetim kojeg primamo prihvaćanjem vjere u evanđelje Isusa Krista a ne vršenjem Zakona (Gal 3,1-5). Ako je vođeno krštenje jednako krštenju Duhom Svetim, ako sakrament krštenja stvarno djeluje *‘ex opere operato’*, ako je sakrament jednako obraćenje, nanovorođenje, ako je evanđelje milosti jednako *‘evanđelju milosti i zasluga’*, onda se kao evanđeoski kršćani⁹ u Hrvatskoj moramo fokusirati samo na to da je *‘Isus prošao zemljom čineći dobro’*, a zaboraviti da je *‘Isus obilazio sve gradove i sela u kojima je učio i propovijedao’*.

Zaključak

Kad se razluči ekumenizam temeljen na evanđelju, od ekumenizma temeljenog na evanđelju, tradiciji i(li) humanizmu dolazi se do jasnog odgovora: ekumenizam u evanđelju DA, drugačiji ekumenizam NE. Kao što to u podnaslovu *‘Jedinstvo u Evanđelju’* (Unity in the Gospel), dokument *Evanđelje Isusa Krista: Evanđeosko proslavljanje* (*The Gospel of Jesus Christ: An Evangelical Celebration*) sažima:

Kršćani imaju zapovijed voljeti jedni druge unatoč različitostima u rasnoj ili spolnoj pripadnosti, privilegiranosti, te društvenom, političkom i gospodarskom statusu (Iv 13,34-35; Gal 3,28-29), i biti jedne misli gdje god je to moguće (Iv 17,20-21; Rim 14,1-15,13). Znamo da nas podjele među kršćanima ometaju u svjedočenju pred svijetom, te težimo za većim uzajamnim razumijevanjem i govorenjem istine u ljubavi. Isto tako znamo da, kao oni kojima je povjerenja Božja otkrivena istina, ne možemo prigrliti bilo koji vid doktrinarne ravnodušnosti, relativizma ili pluralizma, kojim se Božja istina žrtvuje zarad lažnog mira.

9 Pod pojmom *‘evanđeoski kršćani’* ne mislim samo na kršćane koji pripadaju pentekostnoj crkvi, već na sve kršćane koji pripadaju crkvama reformacijske baštine.

Doktrinarna neslaganja iziskuju debatu. Dijalog za uzajamno razumijevanje i, ako je moguće, umanjivanje različitosti je vrijedan, tim prije što je željeni cilj jedinstvo u primarnim pitanjima, sloboda u sekundarnim, a ljubav u svemu.

Evanđeoski kršćani, kojima je povjerena Božja otkrivena istina, ujedinjeni su u evanđelju Isusa Krista i pozivaju sve kršćane da se odreknu svojih “evanđelja” i prigrlje evanđelje Isusa Krista u kojem će onda svi kršćani zajedno biti ujedinjeni na Božju slavu. I kao što dokument *Evanđelje Isusa Krista: Evanđeosko proslavljanje* ističe, svima se odreći doktrinarne ravnodušnosti, relativizma i pluralizma, kojima se Božja istina žrtvuje zarad lažnog mira.

Literatura

Church, Evangelization and the Bonds of Koinonia - Report of the International Consultation between the Catholic Church and the World Evangelical Alliance, 1993. - 2002.

Drugi Vatikanski Koncil: Dokumenti (1986). Zagreb: Kršćanska sadašnjost.

Gendron, Mike (2005). *Preparing Catholics for Eternity*. New York: 21st Century Press.

Kateizam Katoličke Crkve (KKC) (1994). Zagreb: Hrvatska biskupska konferencija.

Kistler, Don (2000). *Sola Scriptura-The Protestant Position on the Bible*. Morgan: Soli Deo Gloria Publications.

McCarthy, James G. (1995). *The Gospel According to Rome*, Harvest House Publishers.

McGrath, Alistair; Harold Brown; Donald Bloesh, Michael Horton, John Armstrong (1994). *Roman Catholicism-Evangelical Protestants Analyze What Divides And Unites US*. Chicago: Moody Press.

Morgan, Christopher W. i Robert A. Peterson (2004). *Hell Under fire*, Zondervan. Grand Rapids.

Muttay, Iain H. (2000). *Evangelicalism Divided*. The Banner of Truth Trust.

Nikić, Mijo i Lamešić, Kata (2009). *Diktatura relativizma. Zbornik radova znanstvenog simpozija održanog u Zagrebu 16. lipnja 2007*. Zagreb: Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove.

Stott, John (1984). *Istina je jedna*. Beograd: Soteria.

The Gospel of Jesus Christ: An Evangelical Celebration (1999). Glendale Heights: Committee on Evangelical Unity in the Gospel.

Waiss, John R., McCarthy, James G. (2003). *Letters Between a Catholic and an Evangelical*. Grand Rapids: Harvest House Publishers.

Damir Pintarić

Ecumenism: yes and/or no?

Abstract

In the evangelical world, we can find enormous confusion in defining ecumenism and there is no unique definition, strategy or a goal. On the contrary, Roman Catholic Church has defined the goal and the main purpose of ecumenism on 2. Vatican Council, in Pope's encyclicals and some other documents.

Even though ecumenism has spread out of the circle of its original being, out of Protestant-evangelical Christianity and today it includes Roman Catholic and Orthodox Churches and even Islam, on the main question of his article, I'll try to answer by observing relation between evangelical Christianity and Roman Catholic Church, which after the 2. Vatican Council, took the main part in the ecumenical movement.

In the first part, by defining historical emergence of ecumenism among the Churches of Reformation heritage, explaining the non-Biblical concept of ecumenism by biblical point of view, I'll answer the question why to say YES to biblical ecumenism, while further on, I'll try to explain why to say NO to enhanced ecumenism. That is, I'll answer where are the limits or what are the real obstacles to ecumenism outside of the frame which I'll define.